

נשא חי"ח שיחה א'

"עבודת משא" הוא "מצלתיים וכינורות" מפני שהם במעשה, והמנין היה לדעת מנין בעלי כח. וזהו שעיקר נשיאת ראש הוא בבני קהת שמשאם בכתף, ובני גרשון - שמשאם בכתף ובעגלות - נאמר "גם הם", ובבני מררי - שמשאם בעגלות - לא נאמר נשיאת ראש. ההילוך בל"ג דבני מררי הוא הריצה דנפה"ב (עגלות), ובבני גרשון היה "נרוצה" שפועל גם על נה"א (כתף ועגלות), וזה מעלה את הנשמה לשרשה - בני קהת (כתף).

ברש"י (ד, מח): "עבודת עבודה: הוא השיר במצלתיים וכינורות שהיא עבודה לעבודה אחרת. ועבודת משא: כמשמעו".

צריך להבין מדוע מביא רש"י ב' כלי שיר אלו דוקא (דלא כהפסוק בדברי הימים שמביא גם נבלים), ומדוע אינו מביא שיר בפה (בגמרא מקורו של רש"י נאמר "זו שירה")?

ובנוגע ל"ועבודת משא" צריך להבין מהו הקא סלקא דעתך לפרש עבודה למשא שרש"י צריך להבהיר כמשמעו (שהעבודה הוא המשא)?

ויובן בהקדים, שעל "נשא את ראש בני גרשון גם הם" מפרש רש"י: "כמו שצויתך על בני קהת לראות כמה יש שהגיעו לכלל עבודה". והמהר"ל מפרש ש"גם הם" קאי על "נשא את ראש", שגם המנין דבני גרשון הוא ענין של חשיבות – נשיאות ראש.

אך על פי זה קשה מדוע בני גרשון הם רק "גם הם" – מדוע אינן בשווה לבני קהת, ומדוע לא נאמר "נשא את ראש" בבני מררי?

והביאור בזה: נשיאות ראש קשור עם חשיבות בענין בעלי כח לעבודת משא. ולכן בני קהת הם העיקר בנשיאות ראש דבהם ישנו רק עבודת משא. משא"כ בבני גרשון שנאמר בהם ג"כ "עבודת עבודה" ולא רק "עבודת משא", ולכן נאמר בהם "נשא את ראש", אך "גם הם" שהם תפלים לבני קהת. משא"כ בבני מררי שלא נאמר בהם עבודת משא, ורק "וזאת משמרת משאם" - ש"משאם" אינו עבודה בכתף אלא שהם ממונים על "משאם" - לא נאמר בהם נשיאות ראש.

דהנה משא בני קהת היה בכתף. ובבני מררי היה המשא על ידי עגלות. ואף שגם לבני גרשון היו עגלות, מכל מקום אין זה דומה לבני מררי, כי עבודת בני גרשון הי' היריעות וכו' שמונחים על גבי הקרשים, ואם כן היה צריך לשאת אותם בכתף מהעגלות למקומם (דלא יכלו להביא את העגלות לתוך חצר המשכן), והיו צריכים למשא לתלותם בלולאות וכו'.

ואעפ"כ נמנו בני מררי ג"כ - אף שהמנין קשור עם בעלי כח למשא כנ"ל - שהרי גם בהם היו מקרים של משא בכתף - עד העגלות, וגם יש לומר שלא כל "כלי משמרת משאם" היו על העגלות (וזוהו שרש"י מפרש "ועבודת משא: כמשמעו", שכוונתו לשלול שהכוונה הוא למינוי למשא, ורש"י שולל זה מפני שמינוי אינו שייך לבעלי כח).

ועל פי זה יובן הא דרש"י מביא רק מצלתיים וכנורות דוקא, והוא מפני שהם כלים שצריך עבודה במעשה, משא"כ נבלים ושיר הוא בפה, ולכן דוקא לעבודת אלו היה נוגע המנין מבין שלושים ועד בן חמישים, כי שיר אינו צריך כח במעשה ולכן יכלו להמשיך בשיר גם אחרי חמישים שנה.

מיינה של תורה: מבואר בלקוטי תורה שבבני קהת וגרשון נאמר "נשא את ראש", מפני שבהם ישנו הילוך בלי גבול (מלמעלה למטה ומלמטה למעלה) משא"כ בני מררי הם בחינת עומדים (דבני מררי נשאו את הקרשים שעליהם נאמר "עצי שיטים עומדים"). אך צריך להבין דלכאורה כללות המסע במדבר – כולל המסע דבני מררי - הוא לכאורה בחינת מהלכים?

והביאור: ההילוך בלי גבול דבני מררי היה על ידי העגלות. שהוא ענין ה"בכל מאודך" שנעשה בנפש הבהמית. ובבני גרשון פעלה ההילוך ד"בכל מאודך" של נפש הבהמית גם על נפש האלוקית – "אחריו נרוצה" ("עבודת עבודה" הוא עבודת נפש האלוקית "ועבודת משא" הוא עבודת נפש הבהמית). ובני קהת הוא ענין "הביאני המלך חדריו" (שנעשה לאחר ההילוך בלי גבול) שזהו שהנפש האלוקית מגיעה לשרשה, שזה שייך רק בנפש האלוקית, ולכן לא היה להם עגלות, ועבודתם היה בכלי המשכן, ובפרט בארון שהוא ענין התורה שעל ידי התורה נעשה "הביאני המלך חדריו".